

РЕШЕНИЕ

№ 73

гр. Шумен, 21.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ШУМЕН в публично заседание на тринадесети декември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Константин Г. Моллов

при участието на секретаря Галина Св. Г.а
като разгледа докладваното от Константин Г. Моллов Търговско дело № 20213600900131 по описа за 2021 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е образувано по депозирана искова молба от Г. Б. С., ЕГН ***** с адрес в с. Т. Икономово, ул. „....“, № 24, област Шумен, чрез адв. Н. Н. Д. със съдебен адрес на кантората в гр. София, ул. „Христо Белчев“, № 2, четвърти полуетаж, офис № 4 против ЗД „Бул инс“ АД, ЕИК 831830482, със седалище и адрес на управление гр. София 1407, бул. „Джеймс Баучер“, № 87, представлявано от С.С.П. и К.Д.К.в. Ищцата твърди, че на 12.07.2021 г., по републикански път I-2 при км.113+996, обл. Шумен настъпва ПТП, при което лек автомобил марка „Фолксваген“, модел „Голф“ с ДК №, управляван от Е.Р.Т. при извършване на маневра завой наляво не пропуска движещия се по пътя с предимство лек автомобил марка „Хонда“ модел „Сивик“ с ДН № управляван от Л.М.Л. вследствие на което се удря в него. В резултат на ПТП, намиращата се в лек автомобил марка „Фолксваген“, Г. Б. С. е получила увреждания - фрактура на предмишница на лява ръка, силна болка, деформация и оток на лява гривнена става. Тя е хоспитализирана в МБАЛ „Майчин дом-Варна“ АД, където е оперирана, като е извършено открито наместване на костта с вътрешна фиксация с поставянето на два броя плаки.

За лек автомобил марка „Фолксваген“, модел „Голф“ с ДК № е имало сключен с ответника договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, обективиран в застрахователна полица № BG/02/121000361880 с начална дата на покритие 29.01.2021 г. и крайна дата на покритие 28.01.2022 г. Ищцата в качеството си на увредено лице е отправила до ответното дружество молба за възмездяването на претърпените от нея неимуществени и имуществени вреди, като е представил документите, с които разполага. Застрахователят е

изискал допълнителни документи, част от които не са съществували към този момент, с което по същество е отказал изплащане на обезщетение. Ищцата претендира ответното дружество да ѝ заплати сумата от 61 900.00 лв., от които застрахователно обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 60 000.00 лв. и застрахователно обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 1 90.00 лв., ведно със законната лихва върху претендираните обезщетения, съгл. чл.429, ал.3 от КЗ считано от датата на уведомяването на застрахователя с извънсъдебната претенция - 28.07.2021 г. до окончателното ѝ изплащане, както и законната лихва върху претендираните застрахователни обезщетения заедно с лихвата по чл.429, ал.3 от КЗ, считано от датата на която изтича петнадесетдневния срок по чл.497, ал.1, т.1 от КЗ - 19.08.2021 г. до окончателното ѝ изплащане, както и направените по делото разноски.

ЗД „Бул инс“ АД оспорва изцяло исковите претенции на ищцата по основание и размер. Оспорва се механизма на ПТП, според ответника вина за настъпването му има водача на лек автомобил марка „Хонда“ модел „Сивик“ с ДН № поради което не са налице основанията за предявяване на пряк иск срещу него. Направено е възражение за съпричиняване на вредите от пострадалата, тъй като е пътувала без поставен обезопасителен колан. Оспорват се твърденията на ищцата за обема на претърпените вреди. Претендираните размери на обезщетенията не са съобразени с принципа на справедливостта. Налице е неоснователност и на претендираните от ищцата лихви.

От събраните по делото доказателства, не оспорени от страните, преценени по отделно и в съвкупност съдът приема за установено следното:

Във връзка с настъпилото ПТП е образувано ДП № 611/2021 г. по описа на РУ–Шумен, вх. № 2626/2021 г. по описа на ШРП за това, че на 12.07.2021 г. в обл. Шумен, на път I-2 при км.113+996, на кръстовището за гр. Шумен, Е.Р. при управление на лек автомобил марка „Фолксваген“, модел „Голф“ с ДК № е нарушил правилата за движение и е предизвикал пътнo-транспортно произшествие, вследствие, на което е причинена средна телесна повреда на Г. Б. С. – престъпление по чл. 343, ал.1, б. „б“ от НК във вр. с чл.342, ал.1 от НК. Но пострадалата от престъплението Г. Б. С. се е възползвала от правото си, предоставено ѝ от чл.343, ал.2 от НК да поиска прекратяване на досъдебното производство и предвид наличието на предпоставките визирани в разпоредбата, същата е приложена и наказателното производство е прекратено с Постановление на РП - Шумен от 19.04.2022 г.

Страните не оспорват наличието и съдът приема за безспорно установено обстоятелството, че има валидно сключен застрахователен договор за застраховка „Гражданска отговорност“ по отношение на отговорността на водачите и ползвателите на лек автомобил марка „Фолксваген“, модел „Голф“ с ДК № към датата, на която е осъществено процесното ПТП – застрахователна полица № BG02/121000361880 с начална дата на покритие 29.01.2021 г. и крайна дата на покритие 28.01.2022 г.

От заключението на назначената от съда комплексна съдебномедицинска и автотехническа експертиза, прието от съда като обективно и компетентно дадено и от допълнителните разяснения на вещите лица дадени в съдебно заседание се установява, че на

12.07.2021 г. около 17.00 ч., лек автомобил „Хонда“ модел „Сивик“ с ДН № с водач Л.М.Л.в се е движел през светлата част на денонощието по път I-2 по посока от гр. Русе към гр. Варна (посока изток). Времето е било слънчево, пътното платно сухо, без неравности с наклон нагоре по посока на движението на автомобила 5% и наличие на пътен знак, ограничаващ скоростта на движение на 60 км./ч. При достигане на Т-образното кръстовище с път SHU 1 180 (вход-изход от гр. Шумен) срещуположно от посока гр. Варна се е движел лек автомобил „Фолксваген“, модел „Голф“ с ДК № с водач Е.Е.Т.. Пътничка на предната дясна седалка е била Г. Баки С.. Водачът на лек автомобил „Фолксваген Голф“ се е движел в средната лента, предназначена за завИ.а на ляво в направление гр. Шумен, като същият не изчаква преминаването на движещия се с предимство в права посока лек автомобил „Хонда Сивик“ и пресича траекторията му на движение. При навлизане в насрещната лента за движение лек автомобил „Фолксваген Голф“ е бил ударен странично в преден десен калник с дясната предна част на лек автомобил „Хонда Сивик“. След удара двата автомобила се завъртат около вертикалните си оси и преустановяват движението си в югоизточната част на кръстовището.

Причина за настъпване на ПТП са неправилните технически действия на водача на лек автомобил марка „Фолксваген“, модел „Голф“ с ДК №, който при извършване на маневра „завИ.е в посока наляво“ навлиза в насрещната лента за движение и пресича траекторията в опасната зона да спиране на движещият се в посока „направо“ лек автомобил „Хонда“ модел „Сивик“ с ДН №

Скоростта на движение на лек автомобил „Хонда Сивик“ непосредствено преди настъпването на ПТП е била 70.3 км./ч. и е надвишавала разрешената за кръстовището скорост от 60 км./ч. Но това не се е отразило на механизма на ПТП. Опасната зона за спиране на лек автомобил „Хонда Сивик“ при движение с максимално разрешената скорост от 60 км./ч. е 42 метра, като водачът е възприел опасността и е предприел аварийно спиране на разстояние 40 м. Следователно дори скоростта на движение на лек автомобил „Хонда Сивик“ да е била 60 км./ч. би се осъществил удар и би настъпило ПТП по описаният механизъм. Лек автомобил „Фолксваген Голф“ е потеглил от място от лентата за престрояване на ляво, като се е движел равноускорително със завИ.е на ляво в посока гр. Шумен и до мястото на удара е достигнал скорост от 14.8 км./ч., а по време на удара е била 16.2 км./ч. В случай, че водачът на лек автомобил „Фолксваген Голф“ е изчакал преминаването на лек автомобил „Хонда Сивик“ не би не би възникнало ПТП. Т.е. скоростта на лек автомобил „Фолксваген Голф“ се е отразила на механизма на ПТП.

В конкретната ситуация ПТП би могло да бъде предотвратено, само в случай, че водача на лек автомобил „Фолксваген Голф“, който е завивал в посока наляво е спрял и изчакал преминаването на движещия се направо лек автомобил „Хонда Сивик“ без да пресича траекторията му на движение.

Ищцата Г. Б. С. е била пътник в лек автомобил „Фолксваген Голф“ и е седяла на предната дясна седалка до водача. Лекият автомобил е произведен през 2005 г. и е снабден с предпазни колани на всичките 5 седалки. Предпазните колани в автомобила са част от

пасивната система за защита на водача и пътниците при различни видове удари. Едно от необходимите условия е предпазният колан да бъде опънат по тялото на водача или пътника. Съвременният предпазен колан е триточков (У-образен), като минава косо през раменния пояс и предната гръдна стена и хоризонтално през предната коремна стена. Възпиращото действие на предпазния колан се изразява в задържане на пътниците по местата им и предотвратява свободното инерционно движение на тялото в купето на автомобила. В случай на сблъсък се задейства автоматичен блокиращ механизъм, при което се фиксират към седалките торсове на пътниците, като крайниците и главата остават свободни. Поставеният колан ограничава движението на долната и горна част на тялото на пътника в определени граници по посока напред, поради което коланите са най-ефективни при челни удари.

От медицинска гледна точка, при възникване на ПТП, преценката за поставен предпазен колан може да се направи основно по наличие на травматични увреждания в анатомичните области, през които правилно поставеният предпазен колан преминава. Основно се касае за различни по тежест гръдни и коремни травми. Има случаи и на шийни травми. В конкретния случай са установени травматични увреждания единствено на левия горен крайник, поради което не може да бъде направен обоснован извод за поставен предпазен колан.

Съвременните изследвания показват, че при челен и челно-страничен удар предпазните колани намаляват риска от травми до 2.5 пъти. В процесния случай ударът е страничен в посока от дясно наляво и предпазния колан не е достатъчно ефективен, тъй като позволява странично движение на пътника, седящ на предната дясна седалка.

При ПТП ищцата е получила следните травматични увреждания: спираловидна фрактура на лъчевата кост на лявата предмишница в долната ѝ трета с разместване; втора фрактурна линия на лъчевата кост на лявата предмишница в областта на метафизата и фрактура на шиловидния израстък на лакътната кост на лявата предмишница.

Между претърпяното ПТП и установените травматични увреждания е налице пряка причинна връзка.

На пострадалата е било приложено двуетапно лечение. Първоначално е проведено закрито наместване на фрактурираната лъчева кост и е наложена имобилизация. На втория ден след ПТП (14.07.2021 г.) пациентката е постъпила в МБАЛ „Майчин дом – Варна“ ЕООД за оперативно лечение и на следващия ден е била оперирана. Проведена е кръвна репозиция и метална остеосинтеза на фрактурите на лъчевата кост на лявата предмишница с помощта на две плаки. След месец е проведен клиничен преглед от ортопед и ищцата е насочена за физиотерапия и рехабилитация. Не е налице динамично проследяване на възстановителния процес след м. август 2021 г. и поради липса на регистрирани усложнения, вещото лице определя само средни срокове за възстановяване, а именно: фрактура на диафизата на лъчевата кост 3 – 4 месеца; фрактурата на метафизата на лъчевата кост 2 – 4 месеца и фрактурата на шиловидния израстък на лакътната кост 1½ - 2 месеца.

Към настоящият момент ищцата е клинично здрава. Видно от направената на 15.05.2022 г. контролна рентгенография зарастването на фрактурите е завършено напълно. Металната остеосинтеза е налице. Пасивните и активни движения в гривнената става са възстановени в почти пълен обем. Реагира с болезненост при крайно сгъване и разгъване и отвеждане на ръката в китката, споделя за непостоянна болезненост при промяна на времето и при носене на тежести. Захватът на пръстите на лявата ръка е леко отслабен.

Предвид обективните медицински данни най-изразени болки ищцата е изпитвала през първите 3 – 4 седмици, след ПТП, след което предвид липсата на усложнения те постепенно са започнали да намаляват и отзвучават. В следоперативния период са налице допълнителни неудобства свързани с ограничените и болезнени движения в областта на левия горен крайник и невъзможност за самообслужване.

Относно извършените разходи. По делото е приложена фактура от 16.07.2021 г. на обща стойност 1 900.00 лв., от които 1 500.00 лв. за заключваща плака за дистален радиус и 400.00 лв. за допълнителни услуги. Разходът за заключваща плака е във връзка с лечението на травмите от ПТП, видно и от оперативния протокол по епикризата. По отношение на заплатените 400.00 лв. за допълнителни услуги, вещото лице не може да се произнесе с категоричност, тъй като не са налице документи, удостоверяващи, че услугите са от медицинско естество. Предвид данните от анамнезата на ищцата и видимата част от фактурата (л.17) най-вероятно се касае за двудневна такса за придружител.

За установяване на наведените твърдения за претърпени от нея болки и страдания, ищцата е ангажирала гласни доказателства. В съдебно заседание са разпитани свидетелите Б.А.Р. майка на ищцата и Г.Б.Н., нейн брат. От показанията им се установява, че след изписването си от болницата ищцата е имала нужда от чужда помощ за задоволяване на хигиенните и битовите си потребности, тъй като не можела да държи нищо с ръката си. Вземала е обезболяващи в продължение на 2-3 седмици, след което болките започнали да преминават. Към настоящият момент не може да извършва тежка работа и да носи тежки предмети.

Съдът кредитира показанията на свидетелите, предвид обстоятелството, че те имат преки и непосредствени впечатления от състоянието на ищцата в периода преди и след ПТП. На следващо място показанията им кореспондират със събраните в хода на процеса доказателства, както и поради факта, че не са събрани доказателства, които да ги оборват.

От представените по делото писмени доказателства се установява, че на 28.07.2021 г. (л.10-л.11) ответникът е получил писмената застрахователна претенция на ищцата, като към нея са били приложени посочените в нея документи. С писмо изх. № НЩ-5210/29.07.2021 г., застрахователят е отказал да обезщети ищцата, като е посочил, че следва да му бъдат представени влязъл в законна сила акт – присъда, решение или споразумение по наказателно дело или постановление за прекратяване на наказателното производство. До влизане в сила на акт, доказващ виновността на водача, управлявал застрахованото МПС няма основание да заплати претендираното застрахователно обезщетение.

С оглед на изложената фактическа обстановка съдът достига до следните правни изводи:

Налице е правен спор относно заплащане на обезщетение за претърпени от ищеца неимуществени и имуществени вреди. Предявените обективно и кумулативно съединени искове срещу ответното дружество са с правно основание чл.432, ал. 1 от КЗ и чл.86, ал.1 от ЗЗД.

Предявените искове са допустими. Разгледани по същество исковите претенции са частично основателни, поради следните съображения:

Съгласно чл.429, ал.1, т.1 от КЗ с договора за застраховка “Гражданска отговорност”, застрахователят се задължава да покрие в границите на определената в договора застрахователна сума отговорността на застрахования за причинени от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди. Отговорността на застрахователя се осъществява чрез заплащане обезщетение на увреденото лице за претърпените от него вреди, които могат да са имуществени и неимуществени и са пряк и непосредствен резултат от увреждането. С чл.432, ал. 1 от КЗ е уредена възможността пострадалото лице, спрямо който застрахованият е отговорен, да предяви пряк иск срещу застрахователя по застраховка “Гражданска отговорност”. Отговорността на застрахователя е функционално обусловена и тъждествена по обем с отговорността на деликвента. За да е налице отговорността на застрахователя по чл.432, ал. 1 от КЗ е необходимо към момента на увреждането да съществува валидно застрахователно правоотношение, породено от договор за застраховка “Гражданска отговорност” между прекия причинител на вредата и застрахователя. Наред с това следва да са налице и всички предпоставки от фактическия състав на чл.45 от ЗЗД, пораждащи основание за отговорност на прекия причинител – застрахован, спрямо увреждения за обезщетение на причинените вреди.

От събраните в хода на процеса доказателства се установява, че ПТП е настъпило поради действията на водача на лек автомобил „Фолксваген Голф“, който при завИ.е наляво и навлизане в друг път не е пропуснал насрещно движещия се с предимство лек автомобил „Хонда Сивик“, вследствие на което е настъпил удар между двата автомобила. Налице са предпоставките на чл.45 от ЗЗД за ангажиране деликтната отговорност на Е.Е.Т.. С поведението си той е нарушил правилата за движение по пътищата – чл.37, ал.1, чл.47 и чл. 50, ал.1 от ЗДВП, като водач на МПС при завИ.е наляво и навлизане в друг път не е пропуснал насрещно движещо се МПС. Ударът между участващите в ПТП автомобили е щял да бъде избегнат, ако той беше спрял управлението от него автомобил и е изчакал преминаването на лек автомобил „Хонда Сивик“, без да пресича траекторията му на движение. Действията му са довели до настъпилото ПТП, в резултат на което ищцата е получила травматични увреждания. Следователно налице са всички предпоставки на фактическия състав на чл. 45 от ЗЗД, а именно противоправно действие, вреда и причинна връзка между виновното и противоправно поведение на деликвента и настъпилите вреди, както и вина. Последната се предполага до доказване на противното – чл.45, ал.2 от ЗЗД, като в настоящия процес тази презумпция не е оборена от ответната страна.

Не се оспорва обстоятелството и съдът приема за безспорно установено, че към датата, на която е осъществено процесното ПТП е налице валидно сключен застрахователен договор за застраховка "Гражданска отговорност" по отношение на отговорността на водачите и ползвателите на лек автомобил „Фолксваген“, модел „Голф“ с ДК №, обективиран в застрахователна полица № BG/02/ 121000361880 със срок за валидност от 29.01.2021 г. до 28.01.2022 г.

Съгласно чл.477, ал.1 от КЗ обект на застраховане по застраховката "Гражданска отговорност" на автомобилистите е гражданската отговорност на застрахованите физически и юридически лица за причинените от тях на трети лица имуществени и неимуществени вреди, свързани с притежаването и/или използването на моторни превозни средства, за които застрахованите отговарят. В кръга на застрахованите лица, видно от чл. 477, ал.2 КЗ, е всяко лице, което ползва автомобила на законно основание, т. е. всяко лице във фактическа власт, на което се намира автомобила, която не е установена противоправно. В хода на процеса не са установени обстоятелства за противоправно установена фактическа власт върху МПС. Следователно валидната застраховка към момента на увреждащото ПТП е основание за носене на отговорност от ответника - застрахователното дружество по чл. 432, ал.1 във вр. с чл.429, ал.1, т.1 от КЗ, поради което същото следва да обезщети неимуществените и имуществени вреди, претърпени от ищцата, като пряка и непосредствена последица от поведението на застрахования водач.

Ответникът е направил е възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от страна Г. Б. С.. Съпричиняващо вредата по смисъла на чл.51, ал.2 от ЗЗД е не всяко поведение на пострадалия, дори когато не съответства на предписаното от закона, а само това чието конкретно проявление се явява пряка и непосредствена последица за произлезлите вреди. От значение е само личното поведение на пострадалия, неговите конкретни действия с които е създал предпоставки за настъпване на увреждането. Ответникът твърди, че ищцата е допринесла в значителна степен за уврежданията си, тъй като е пътувала без поставен обезопасителен колан. В конкретният случай, въз основа на събраните в хода на процеса доказателства се установява, че ищцата е седяла на предната дясна седалка до водача на лек автомобил „Фолксваген Голф“ и е била без поставен предпазен колан в нарушение на чл.137а, ал.1 от ЗДвП. В заключението им вещите лица изрично посочват, че не са налице характерните травми, които настъпват при поставен предпазен колан. Предпазният колан е най-ефективен при челен удар и скорост до 60 км./ч., като ограничава свободното инерционно движение на тялото на пътника по посока напред. В случая ударът е страничен от дясно и предпазният колан не е достатъчно ефективен. При ударът тялото на ищцата се е изместило наляво и предпазният ефект е минимален, тъй като коланът не възпрепятства страничното движение на пътника седящ на предната дясна седалка. Следователно предвид механизма на ПТП, посоката и мястото на удара, вида и мястото на травматичните увреждания, съдът приема, че непоставянето на предпазния колан не е допринесло за получаването им.

Относно размера на претендираните от ищцата обезщетения.

Искът за заплащане на обезщетение за имуществени вреди е доказан по своето основание. От събраните в хода на процеса доказателства, съдът е приел за установено, че във връзка с лечението на получените при увреждането травми ищецът е понесъл разходи в общ размер на 1 900.00 лв. Предвид на това претендираната от ищцата сума за претърпените от нея имуществени вреди, изразяващи се в направени разходи за лечение в размер на 1 900.00 лв., следва да бъде възстановена изцяло, включително и разходите за допълнителни услуги. Представените документи (л.17) и начина им на представяне не изяснява какви са допълнителните услуги. Но с оглед издателя на документите – МБАЛ „Майчин дом“ ЕООД и момента на издаването – времето в което ищцата е била на лечение в лечебното заведение, дават основание на съда да приеме че тези разходи са пряко свързани с лечението на травмите, получени от нея.

По отношение претенцията за неимуществени вреди, следва да се има предвид, че то има за цел да репарира болките, страданията и другите нематериални последици, възникнали от деликта. Размерът на неимуществените вреди следва да бъде определен от съда по справедливост – чл. 52 от ЗЗД. С оглед на това, следва да се съобрази възрастта на ищеца, конкретните прояви на увреждане, физическите и емоционални отрицателни последствия от причинените с ПТП травми, периода на възстановяване и необходимостта от допълнително лечение. Към датата на ПТП пострадалият е в трудоспособна възраст на 42 години. Оздравителният процес е протекъл без усложнения, възстановителния процес е продължил около 4 месеца, като в началото на този период ищцата е била оперирана. Получените травми са причина за интензивни болки през първите 3 до 4 седмици след ПТП. В първите месеци след изписването от болницата ищцата е била зависима от чужда помощ. Болките, като и зависимостта от чужда помощ, затрудненията при битовото обслужване, са създали дискомфорт и негативни психични изживявания. При прегледа, извършен от вещото лице е установено, че ищцата е клинично здрава и напълно е завършило зарастването на фрактурите. На тази основа, съдът приема, че е справедливо на Г. Б. С. да се присъди обезщетение за неимуществени вреди, причинени й вследствие на травматичните увреждания в размер на 40 000.00 лв., а за разликата до претендирания размер от 60 000.00 лв. искът ѝ да бъде отхвърлен. При определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди, съдът съобрази и социално-икономическите условия в страната и област Шумен.

Относно акцесорните претенции за законна лихва.

Ищцата претендира присъждането на законна лихва върху претендираното обезщетение за неимуществени вреди, съгл. чл.429, ал.3 от КЗ считано от датата на уведомяването на застрахователя с извънсъдебната претенция - 28.07.2021 г. до окончателното ѝ изплащане, както и на основание чл.497, ал.1 от КЗ законната лихва върху претендираното застрахователно обезщетение за неимуществени вреди заедно с лихвата по чл.429, ал.3 от КЗ, считано от датата на която изтича петнадесетдневния срок по чл.497, ал.1, т.1 от КЗ - 19.08.2021 г. до окончателното ѝ изплащане. По същият начин са формуирани претенциите за законна лихва върху обезщетението за имуществени вреди. Ищецът претендира присъждането на законната лихва върху претендираното обезщетение за

имуществени вреди, съгл. чл.429, ал. 3 от КЗ от датата на уведомяването на застрахователя с извънсъдебната претенция - 28.07.2021 г. до окончателното му изплащане и на основание чл.497, ал.1 от КЗ законна лихва върху претендираното застрахователно обезщетение за имуществени вреди заедно с лихвата по чл.429, ал.3 от КЗ от 19.08.2021 г. - датата, следваща изтичането на срокът по чл.497, ал.1, т.1 от КЗ - петнадесет работни дни до окончателното им изплащане.

От така формулирания петитум и от изразеното становище може да се направи извод, че ищцата иска към обезщетението по чл.432, ал.1 от КЗ да се добави лихвата по чл.429 от КЗ, като по този начин се формира главницата, върху която да се присъди обезщетението по чл.497, ал.1 от КЗ. Съдът не споделя тезата на ищцата. В резултат на деликта възниква облигационно отношение въз основа, на което за деликвента се поражда задължението да обезщети увреденото лице за претърпените от него вреди (чл.45 от ЗЗД). Задължението е парично и изискуемостта му настъпва на датата на увреждането (чл.84, ал.3 от ЗЗД), като при забава следва да се заплати и дължимата законна лихва (чл.86, ал.1 от ЗЗД), предвид забавяне изпълнението на едно парично задължение. Т.е. пострадалият следва да получи парична сума покриваща реалния размер на нанесената му вреда и начислената върху нея законна лихва, в случай на забава при изпълнението на задължението за обезвреда. При наличие на валидно сключен застрахователен договор е налице паралелно облигационно отношение между застраховател и деликвента, което дава възможност на пострадалия алтернативно да насочи претенцията си за обезщетение към застрахователя с предявяване на иск по чл.432 от КЗ. Налице е притезателно имуществено право на пострадалия, което е вторично спрямо правото на увреждения, произтичащо от деликта, поради, което застрахователят не може да дължи повече от дължимото от прекия причинител на непозволеното увреждане, а именно обезщетението за нанесената вреда и законната лихва за забава върху нея до датата на изплащането му. Приемането на обратното би означавало застрахователят да плати сума излизаща извън размера на реално дължимото обезщетение и начислената върху него лихва за забава за периода от датата на изискуемостта му до деня за погасяването му.

В чл.429, ал.3, изр.2 от КЗ е въведено ограничение на дължимите лихви, които застрахователят заплаща в рамките на застрахователното обезщетение. Застрахователят заплаща само лихвите за забава, дължими от застрахования, които текат от момента на по-ранната от двете дати, а именно: датата на която застрахователят е уведомен за застрахователното събитие от застрахования на основание чл.430, ал.1, т.2 от КЗ или от датата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от увреденото лице или от датата на предявяване на застрахователната претенция от увреждения.

В чл.493, ал.1, т.5 от КЗ по отношение на задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите е предвидено, че застрахователят покрива отговорността на застрахования за лихвите по чл.429, ал.2, т.2 от КЗ, т.е при ограниченията на чл.429, ал.3 от КЗ – само в рамките на застрахователната сума и за периода от уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие, респективно предявяване на

претенция от увреденото лице.

Съгласно чл.498 от КЗ увреденото лице, което желае да бъде обезщетено е длъжно да отправи към застрахователя писмена застрахователна претенция по реда на чл.380 от КЗ. След предявяване на претенцията за застрахователя е предвиден срок за произнасяне по чл.496 от КЗ, като непроизнасянето и неплащането в срок на застрахователно обезщетение води до изпадане на застрахователя в забава – чл.497, ал.1 от КЗ и съответно възможността увреденото лице да предяви иск срещу него в съда – чл.498, ал.3 от КЗ. Следователно при предявяване на пряк иск от увреденото лице на основание чл.432, ал.1 от КЗ по застраховка „Гражданска отговорност“, застрахователят дължи законната лихва за забава върху размера на дължимото застрахователно обезщетение от момента в който е изтекъл срока по чл. 497, ал.1 от КЗ, тъй като вече забавата е негова, а не на деликвента. В този смисъл Решение № 128 от 04.02.2020 г. по т. д. № 2466/2018 г. на ВКС, I т.о. ТК.

В чл.497, ал.1 от КЗ е предвидено, че застрахователят дължи законна лихва за забава върху размера на застрахователното обезщетение, ако не го е определил и изплатил в срок, считано от по-ранната от двете дати: изтичането на срока от 15 работни дни от представянето на всички доказателства по чл.106, ал.3 от КЗ /т. 1/ или изтичането на 3-месечния срок по чл. 496, ал. 1 от КЗ за произнасяне по извънсъдебната претенция, освен в случаите, когато увреденото лице не е представило доказателства, поискани от застрахователя по реда на чл.106, ал.3 от КЗ /т. 2/.

В конкретния случай застрахователят е уведомен за застрахователното събитие на 28.07.2021 г., когато е получил писмената претенция на пострадалата и документите, с които тя е разполагала. С писмото си от 29.07.2021 г.,ответникът по същество е отказал да обезщети ищцата за претърпените от нея вреди. Искането на застрахователя, пострадалата да представи влязъл в сила акт, доказващ виновността на водача е неизпълнимо, тъй като в рамките на срока по чл.496, ал.1 от КЗ е невъзможно наказателното производство да бъде финализирано. По реда на чл.106, ал.3 от КЗ застрахователят може да изисква доказателства, относими към основанието и размера на претенцията. Те трябва не само да са от значение за основателността и размера на претенцията, но и да е налице обективна възможност за представянето им от увреденото лице. В този смисъл Решение № 167 от 30.01.2020 г. по т.д. № 2273/2018 г. на ВКС, ТК, II т.о. С оглед на това на основание чл.429, ал.2, т.2 и ал.3 във вр. с чл.493, ал.1, т.5 от КЗ застрахователят следва да покрие спрямо ищцата отговорността на деликвента за дължимата лихва за забава от датата на предявяване на претенцията 28.07.2021 г. до датата на изтичане на срока по чл.496, ал.1 от КЗ – 28.10.2021 г. След 28.10.2021 г. застрахователят дължи законна лихва върху обезщетението за неимуществени вреди, поради собствената си забава, съгл. чл.497, ал.1, т.2 от КЗ. Следователно претенцията за законна лихва, считано от 28.10.2021 г. до окончателното изплащане на дължимото обезщетение е основателна и следва да бъде уважена.

Претенцията за законната лихва върху претендираните обезщетения за неимуществени и имуществени вреди ведно със законната лихва по чл.429, ал.3 от КЗ от изтичане на петнадесетдневния срок по чл.497, ал.1, т.1 от КЗ на 19.08.2021 г. до

окончателното изплащане следва да бъде отхвърлена, като неоснователна. Отговорността на застрахователя е функционално обусловена и тъждествена по обем с отговорността на деликвентна и заплащането на претендираната законна лихва излиза извън размера на реално дължимото обезщетение и начислената върху него лихва за забава. Уважаването на претенцията ще доведе до олихвяване на лихви (анатоцизъм), което е подчинено на специален правен режим, като съгл. чл.10, ал.3 от ЗЗД и става съобразно наредбите на БНБ, т.е. допустимо е само доколкото законът изрично го допуска и по ред и условия определени в нормативния акт. Уговарянето на лихва върху лихва е допустимо в отношенията между търговци – чл.294, ал.2 от ТЗ и в хипотезите на чл.143, ал.1, изр.2 от ЗЗД и чл.507 от ТЗ. В останалите случаи начисляването на лихва върху лихва е недопустимо съгласно действащото, както към момента на сключването на застрахователния договор, така и към този момент законодателство. С оглед на това претенцията следва да бъде отхвърлена, като неоснователна.

Относно разноските по делото.

Ищцата е освободена от държавни такси и разноски, но не и от заплащане на направените от ответника разноски, съразмерно с отхвърлената част от иска. От приложените по делото доказателства се установява, че направените от ответника разноски са в размер на 2 240.00 лв., от които депозити за възнаграждение на вещи лица в общ размер на 800.00 лв. и платен адвокатски хонорар в размер на 1 440.00 лв. На основание чл.78, ал.3 от ГПК на ответника следва да се присъдят направените разноски съразмерно с отхвърлената част от претенциите в размер на 746.67 лв.

От приложения по делото договор за правна помощ от 02.06.2022 г. се установява, че адв. Н. Н. Д. е указал безплатна адвокатска помощ на ищцата. С оглед на това на основание чл.38, ал.2 от ЗА, съдът следва да определи адвокатско възнаграждение на процесуалния представител на ищеца в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл.36, ал.2 от ЗА минимум. Предвид заявените по делото интереси и съгл. чл.7, ал.2, т.2 и т.4 от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения в редакцията ѝ към 02.06.2022 г., адвокатското възнаграждение е в размер на 2 093.00 лв. С оглед на това ответникът следва да бъде осъден да заплати на процесуалния представител на ищеца, съразмерно с уважената част от претенциите му, адвокатско възнаграждение в размер на 1 395.33 лв. Към него следва да се начисли съгл. §2а от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения дължимия ДДС в размер на 20%, предвид обстоятелството, че процесуалния представител на ищеца е регистриран по ЗДДС. С оглед на това ответникът следва да заплати сума в размер на 1 674.40 лв. с вкл. ДДС.

На основание чл. 78, ал. 6 от ГПК ответникът ЗД „Бул инс“ АД следва да бъде осъдено да заплати държавна такса в общ размер на 1 600.00 лв. по сметка на Шуменския окръжен съд.

Водим от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

Осъжда ЗД „Бул инс“ АД, ЕИК 831830482, със седалище и адрес на управление гр. София 1407, бул. „Джеймс Баучер“, № 87, представлявано от изп. директори С.С.П. и К.Д.К.в за заплати на Г. Б. С., ЕГН ***** с адрес в с. Т. Икономово, ул. „.....“, № 24 сумата 41 900.00 лв., от които 40 000.00 лв. представляваща обезщетение за неимуществени вреди, в резултат на преживени болки и страдания и 1 900.00 лв. представляваща обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в разходи за лечение на получените от нея травматични увреждания, причинени в резултат на ПТП, станало на 12.07.2021 г., причинено от Е.Р.Т. ЕГН *****, който е нарушил правилата за движение при управление на МПС – лек автомобил марка „Фолксваген“, модел „Голф“ с ДК №, на основание застрахователна полица № BG02/121000361880 с начална дата на покритие 29.01.2021 г. и крайна дата на покритие 28.01.2022 г. за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ за горепосочения лек автомобил, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 28.07.2021 г. до окончателното ѝ заплащане, а в останалата част за разликата от 20 000.00 лв., над уважения общ размер на обезщетенията за неимуществени и имуществени вреди от 41 900.00 лв. до претендираните 61 900.00 лв., както и за законната лихва върху присъдените обезщетения за неимуществени и имуществени вреди ведно със законната лихва по чл.429, ал.3 от КЗ от изтичане на петнадесетдневния срок по чл.497, ал.1, т.1 от КЗ на 19.08.2021 г. до окончателното изплащане отхвърля претенциите на Г. Б. С., като неоснователни.

Осъжда Г. Б. С., ЕГН ***** с адрес в с. Т. Икономово, ул. „.....“, № 24 да заплати на ЗД „Бул инс“ АД, ЕИК 831830482, със седалище и адрес на управление гр. София 1407, бул. „Джеймс Баучер“, № 87, представлявано от изп. директори С.С.П. и К.Д.К.в сумата от 746.67 лв., представляващи направените от ответника разноси по делото, съразмерно с отхвърлената част от исковата претенция.

Осъжда ЗД „Бул инс“ АД, ЕИК 831830482, със седалище и адрес на управление гр. София 1407, бул. „Джеймс Баучер“, № 87, представлявано от изп. директори С.С.П. и К.Д.К.в за заплати на адв. Н. Н. Д. с адрес: гр. 1 674.40 лв., представляваща адвокатско възнаграждение за оказана на ищеца безплатна адвокатска помощ.

Осъжда ЗД „Бул инс“ АД, ЕИК 831830482, със седалище и адрес на управление гр. София 1407, бул. „Джеймс Баучер“, № 87, представлявано от изп. директори С.С.П. и К.Д.К.в да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Шуменския окръжен съд държавна такса в размер на 1 600.00 лева.

Решението може да се обжалва пред Апелативен съд град Варна в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Окръжен съд – Шумен: _____